

Borre Historielag på Falkensten Bruk.

Borre Historielags rusletur på Falkensten onsdag 21. august ble en hyggelig og interessant opplevelse for de vel femti personer som hadde funnet veien til Bruket i det fine sensommerværet. Anført av brukseier og nestleder i historielaget, Trond Schmidt, fikk vi en kort gjennomgang av verkets historie fra middelalder til lensherren i Tunsberg, Fredrik Lange, gjorde Falkensten til sitt herresete i 1580. I fire generasjoner var godset i

familien Langes eie. Godset omfattet da det meste av nåværende Horten og Borre. Den siste av slekten, Ida Lange, - for øvrig kjent for sin gave til Borre kirke, - en prektig altertavle – hadde satt seg i betydelig gjeld. Etter hennes død ble eiendommene solgt til panthaverne, og dermed opphørte adelskapet. Skiftende konjunkturer med hyppige eierskifter kom til å prege 17- og 1800-tallet. Inntektene skrev seg fra skogen, og gården holdt seg med eget sagbruk. Dertil kom en mølle som tok imot kornet fra bøndene omkring, der var teglverk, og laksefisket ga også gode inntekter. I Borrevannet skar man opp store isblokker som ble fraktet ned til gården og lagret i flis i sagbruket. Slik lagret, kunne isen holde seg opp til ett år og var en ettertraktet vare i en tid som ikke kjente kjøleskap.

I 1928 kom gården i familien Schmidts eie, og Trond er nå tredje generasjon på Falkensten. Under krigen ble eiendommen overtatt av nazistene som åpnet landbruksskole med internat i hovedbygningen for elevene. I 1945 fremsto gård og bygninger i dårlig forfatning, og det ble nødvendig med omfattende arbeider. I dag må vel gården sies å være et mønsterbruk. Den har 420 mål dyrket mark (korn) med jord av god kvalitet, 170 da kulturbeite og 3200 da skog. I tillegg kommer driften av Løvøya camping med båthavn. Etter at driftsbygningen ble lagt i ruiner ved en storbrann i 1963, er bygningen bygget opp igjen og huser i dag et vidt spekter av industribedrifter.

Ålen er nå fredet, og det innbringende fisket av ål har derfor tatt slutt. I gode år kunne Falkensten notere seg for fangster på opp til 1000 kg ål!

Den staselige hovedbygningen, som nå er fredet, er på 550 kv.m. i grunnplan og er med sitt mansardtak og sine smårutede vinduer (1050, kunne Trond opplyse) en perle der den ligger til sjøen, omgitt av et velstelt hageanlegg.

Eli Kari Høihilder takket Trond for vel gjennomført guiding, som han også høstet stor applaus for. Hun gjorde oppmerksom på 2 nye arrangementer i september: Turstivandring 11. september (Hortenmarka Nord) og lørdag 14. september på Bruserød. Chr. Oset kåserer om Margareta Steenberg, Gjengangerens første kvinnelige redaktør.

Ref. ak